

תוך כרדי קריאה

מונים אלמים, קול רבים. אך התמיכה החדשה ברוחו הזועקה קולות של רבים בבת-אחת תחת קולו של אחד מני רבים, באמרתו: „אלפי נדונים ינאקו מתוכי“. מדרגתו של נאמן רגשי המונים הגיע ב להרגשת המונים בקרבנו — המוני אדם, המוני יתורים. קול חדש וחזק, של טובע, של נתבע, של עמוס-שליחות בוקע משירו הנמרץ מאד „עינים“ (הידוע לקוראי מוספו של „דבר“):

ספוני עינים, קתרוני עינים —
 עם צבא העינים אבוא תחת כל הרקיעים
 צלי כל האדמות — — —

כן, ברוידס איננו פנים חדשות, אך הקול קול חדש באחרוני שיריו. הוא שאב כוח ממצוקי הימים. שירו נתחזק פתאום. מיצרי-הנפש בזמן הזה נעשה לו שער למעגלי שירה נרחבים, חדשים לו, שהוא בא אליהם במיטב סגולותיו. על קונטרסי שירה חדשים אין בצורת אצלנו. והאמת אינה מניחה לומר, שאצל ברוידס עודפת אותה ישות הקרויה שירה, לגבי כמה אחרים. יש מן הצעירים — אקרא למשל בשמו של יצחק עוגן — שחפירתם עמוקה יותר, שקלי עתם דקה יותר. אך בעוד שאחרים, אשר פלויים מלא בלי ספק, בשארים כנדר מותרות לקורא, הרי ברוידס נעשה חסיד לקוראיו דכוש חי, עובה לנפש, ואינו נשאר במקום קליטתו ספרות גרידא. ב. שר כל שיר ושיר על איזה עיקר, אם גדול ואם קטן, וכל השותף לו בעיקר זה שותף הוא לשירו בכל לב. ועיקר עיקרו ששרשיו נטועים באותו קרקע מדשיא, שממנו צומחות גם היצירות האנונימיות, אשר שם העם קרוי עליהן.

הוא סך שלם של כך וכך, בלי תשבורת. הוא מחזיק את קוראיו בנבול מסויים, גבולה של אמת. לכן קשה להמעיט וקשה להפריז בשבת שיריו — וזה שבחם.

תובי-נפש ואמת צנועה וניב ישר — זה הלסו וזה כוחו של ברוידס, — כך הוחזק לנו משכבר. אך מי שבנפשו שוקק מבוע של שירה, עשוי תמיד לפי רויץ נדרותיו ולחניח מאחוריו את הגבול שגבל לעצמו ושנבלו לו אחרים. אולי כבר חקק אחד התכמים את הכלל: אל תאמין בנדרו של משורר, כי הכל בנדרו. הנח הביא לנו ברוידס צרור שיריו החדשים, וראת: חדש בהם, גם שלא מן המשוער. שורית הפתיחה לקוני טרם „קול“ אוטרות:

עורי נפשי במוראי העתים.
 רשף ניבי בעלטה.
 אם יש שומע ואם אין — בקע קולי.

וכדף האחרון הוא חוזר ומעיר, חוזר ומעורר:

לרעם קלי קטל ולסער דלקות
 שירי אל תבוש וקולי אל תשקט.

זו בת קול חדשה אצל ברוידס. שירו הנכלם לבש אומץ, עומד על נפשו מפני קמיו, נדחף לצאת למערכה, ואפילו מוכן ומזומן להיות גם אחד במערכה. שירו של ב. יונק תמיד משפל החיים. עתה מצא לו עליה בשפל העתים. משא-לות-הלב הישרות והצנועות, שנרמסות לעין שמש כרגל זדים, כמו למרוד:

בקשתי לבצוע פתי בבקרה לאל חיי
 אויתי שלום קן ומנוחות.
 העל זאת יכריעוני קמים?

גם פה קולו של ברוידס הוא קול אל-

„קול“ — זה שם קונטרסי-השירים החדש של אברהם ברוידס, מיודעם ונאמנם של רבים, מהם גם כאלה שאולי רק שירו בלבד יודע לדבר אליהם בלשון שירה.

חזיון זה אצלנו יהיה במינו, גם יקר במינו. הוא סברותנו להרחיב נבד לו של מושג נושן. מאז ומתמיד הלא מודעת, כי בתהשיר בתנדיב היא, הדרה בעליה שבנפש, והמשורר נפס הוא אישה-עליוה, יחיד-סגולה, בן איזה אולימפוס קרוב או רחוק. מהם שירה קשורה כתפיסתנו, לו גם בלא יודעים, ביחסנות רוחנית, ברום-מעלה מפורש או מוצנע. שירה — משמע רחשי תרומה, מנחת סולת לנפש. והנה עם אחד, צנוע ונלכב, ומשרד בבלי דעת מערכה זו. היקר שבברוידס היא הרמור קרמיות המובהקת של בת-שירתו. זו נצבת לפנינו לא כבת-ישוע, המתהלכת בספירה מיוחדת. הספירה שלה היא רשות-רבים, רשותם של אלה שסגולתם להיות רבים. פלוני ופלוני באים ומוציאים אצל ברוידס את שירם שלא שרו הם — על קן המשפחה, על האדם ברחוב, על הנער הנעזב, על הנפש העי שוקה, על המתרחש סביבנו. והמתרגש עלינו, על החיים בשחם, שיכלו להיות טובים משהם, על תקותנו היהודית, על ארץ המולדת שלבנו לת, ועל משיח המתכושש לבוא („ולמה יתבושש ולבכו יקשיח?“). ברוידס הוא כעין פסבדונים של האלמונים. כשירו דובבת בת קולם וחמית לבם של עדת בני-בלי-שם במקום הזה, בזמן הזה.

ברוידס הוא משורר בלי רבית של שירה, — כולו פרן. „רווחים“, „מציאות“ אינם הרושים לו. כן אין בשיריו בית-קבול להפקיד שם משלנו, לעשות חליפין של חדים ובני חדים כחפץ לבנו. האמור בהם — אמור, כמשמעו, ואידך — לא נאמר ולא נרמו. שירתו היא „אדית-מטוקה“, לא „אלגנדה“, וכל שיר

א. קריב